

Kanaal 3700

Het relaas van wat de Nederlandse radio-amateurs na de ramp in 1953 presteerden (Herdenking 1978)

Kanaal 3700

Het aangrijpende verhaal van het nog weinig bekend werk door Nederlandse radio-amateurs verricht tijdens de rampdagen van februari 1953

Vereniging voor Experimenteel Radio-Onderzoek in Nederland
1 februari 1954

1953 – kanaal 3700 –1978

Het is 1978 geworden en daarmee alweer vijftig jaar geleden.
In de nacht van 31 januari op 1 februari braken in Zeeland en Zuid-Holland vele dijken door toen een springvloed samenviel met een woedende storm.
Bijna tweeduizend mensen kwamen om.
Herinnert U zich nog de daaropvolgende acties? Beurzen open , dijken dicht....
Kleding inzamelen voor het rampgebied....Vooral de jeugd heeft weinig of geen weet daarvan. Toch is het minder dan vijftig jaar geleden.

Ook van hetgeen door de Nederlandse zendamateurs in die dagen werd verricht is bij de jongere generatie weinig bekend. De VERON prijst zich gelukkig dat zij in die dagen een boek uitgaf dat een beeld geeft van de amateur-activiteit in en buiten het rampgebied. Ter gelegenheid van deze herdenking is nu een herdruk hiervan uitgegeven.

In de huidige tijd met kanaalgestuurde zendontvangers, synthesizers en relaisstations komt het bijna onwezenlijk voor dat hele delen van een provincie volledig verstoken zijn van enig contact met de buitenwereld. Dat men niet eens wist of bepaalde dorpen nog wel bestonden. Dat mensen met vele tientallen kilo's apparatuur onder de meest primitieve omstandigheden op pad gingen om een radioverbinding tot stand te brengen. Of dat uit onderdelen die uit een radiowinkel werden gehaald een zender in elkaar geknutseld werd. Amplitude gemoduleerd, spoelen gewikkeld op flessen en natuurlijk met buizen. Toch zorgde een dergelijke zender voor het eerste levensteken vanuit Zierikzee!

Later werd in het gemeentehuis van datzelfde Zierikzee een gedenkplaat aangebracht als blijvend aandenken aan de hulp die Nederlandse zendamateurs gedurende de ramp hebben geboden. Een foto van deze gedenkplaat is op de omslag van deze herdruk afgebeeld. Deze herdruk wil ook vooral de jeugdige amateurs voorhouden dat hun hobby niet altijd een spel kan zijn. De amateurs van 1953 hebben dat overtuigend laten zien.

Het VERON hoofdbestuur

2002

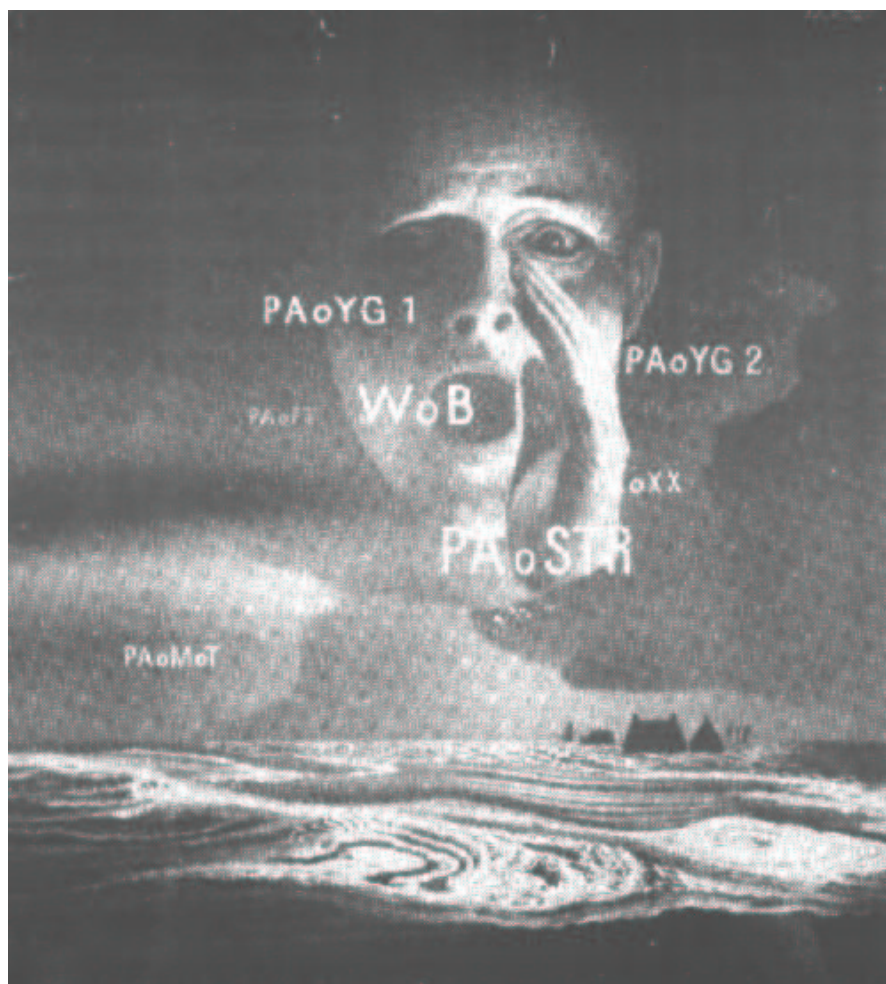
Inmiddels zijn we 49 jaar verder en is er in Zuid–West Nederland door zowel afdelingen van de VERON als van de VRZA het initiatief genomen om samen een herdenkingsactiviteit op te zetten.

De ontwikkelingen in de technologie hebben niet stil gestaan en in het tijdperk van de computer is het dan ook logisch dat er een website over dit gebeuren op het net wordt gezet.

Daar moet natuurlijk wel voldoende informatie op staan en wij zijn dan ook blij dat de VERON toestemming heeft gegeven om het herdenkingsboek Kanaal 3700 te gebruiken op de site.

Want hoewel er alles aan gedaan wordt om te voorkomen dat er weer een ramp gebeurt, toch blijft die mogelijkheid bestaan en nog steeds kunnen alle verbindingen die via het elektriciteits– en het telefoonnet lopen in zo'n situatie uitvallen. Dan zullen weer de zendamateurs opstaan en de verbindingen helpen tot stand te brengen.

Karin Mijnders PA10491

De Nederlandse zendamateurs is o.m. toegewezen het frequentiegebied van 3500–3800 kHz bij de amateurs bekend als de 80 m band. Voor het noodverkeer werd gebruik gemaakt van de frequentie 3700 kHz. Deze frequentie heeft door het werk van het noodverkeer de speciale naam gekregen:

Kanaal 3700

Het is niet slechts een gelukkige gedachten van de VERON om in een boekwerkje de geschiedenis vast te leggen van de belangrijke hulp, die de radio-amateurs hebben verleend tijdens de catastrofale overstroming, die ons land heeft geteisterd in de nacht van 31 januari op 1 februari 1953. Het is ook een daad van rechtmatige hulde aan al die zendamateurs, die door een hoge plichtsovertuiging gedreven hun kennen en kunnen met grote inspanning en opoffering beschikbaar hebben gesteld om de redding van mensenlevens te bevorderen en hulpverlening te doen richten op de vele plaatsen, waar zij in een of andere vorm zo bitter nodig was.

De zendamateurs hebben een zeer grote dienst bewezen aan hun medemensen, die in nood verkeerden, maar ook de Overheid en alle instanties, die betrokken waren bij het reddingswerk en bij de hulpverleningsarbeid in de ruimste zin.

Waar de relatie tussen de zendamateurs en PTT in deze periode zo intens en zo goed is geweest en de berichtgeving in het algemeen daardoor zo doeltreffend kon zijn, is het mij een behoefte daarvan in dit woord vooraf mijn welgemeende dank aan de zendamateurs uit te spreken en het boekje " Kanaal 3700" een grote en aandachtige lezerskring toe te wensen.

directeur-generaal der PTT

Al ware de doot op de lippen
daeromme moet men geen couragie verliesen
J.P. Coen

HET BEGIN

Zondag, 1 februari, begint voor vele radio-amateurs met een koud en lastig karweitje. De storm heeft in de nacht hun antennes beschadigd of geheel vernield en zij willen hun installatie in orde hebben om straks de ether-bijeenkomst van de gebruikelijke zondagmorgen-gang te kunnen houden.

In verschillende plaatsen van het land toch wordt de Zondagmorgen meestal besteed om in gezellige babbeltjes korte tijd samen te zijn. Deze uitzendingen, waaraan vaak grote groepen amateurs deelnemen, worden zonder enig bepaald doel gehouden. Een moderne vorm van het buurpraatje van vroeger. PAoAA, de VERON-verenigingszender te Santpoort, begint met de gebruikelijke uitzending van morsetekst voor de seincursus. Een ieder schijnt voorsnog onbekend met wat zich sinds enige uren in de zuidwesthoek van Nederland afspeelt.

Dan komen de eerste berichten: Van de radionieuwsdienst over Hilversum I en II:

Ze spreken wel van overstromingen en dijkdoorbraken, verontrustend zijn ze niet direct. Er is nog zo weinig bekend, want met de gebieden, waar de nood hoog is gestegen, zijn alle verbindingen verbroken. Telefoon- en telegraafkabels zijn op vele plaatsen vernield.

Op de frequenties, welke aan de amateurs zijn toegewezen, worden echter al in de morgenuren berichten gehoord, die een ernstiger taal spreken!
Het begin van wat binnen enkele uren tot een dicht noodnet zal groeien.

Blz. 8

Een amateur uit Raamsdonkveer – PAoJLA – meldt, dat de benedenverdieping van zijn huis onder water staat en dat hij waarschijnlijk nog maar kort kan uitzenden. Het zal voor deze geïsoleerde een troost zijn geweest te weten, dat anderen nu met de nood in deze omgeving op de hoogte zijn gesteld.

Er komen meer meldingen uit de bedreigde gebieden.

PAoAA treed als leider op en geeft meldingen en verzoeken om hulp per telefoon door aan daarvoor in aanmerking komende instanties. Ook elders in het land begint men zich, vooral als blijkt dat vele verbindingen zijn uitgevallen, ongerust te maken. Geen tijding betekent in dit geval bijna slechte tijding!

Intussen zoekt men in regeringskringen in Den Haag naar mogelijkheden het contact met de Zeeuwse en Zuidhollandse eilanden te herstellen. Een hoofdingenieur van de Rijkswaterstaat informeert bij de Chef van de Bijzondere Radiodienst van de PTT of hij juiste gegevens kan krijgen over de situatie in Middelburg en Vlissingen. Hiervoor wordt de hulp van PAoGVB in Den Haag, die een zender met groot vermogen bezit, ingeroepen. De Directeur-generaal van PTT, de ernst van de toestand inziende, geeft toestemming aan de amateurs onder deze abnormale omstandigheden berichten over de watersnood uit te wisselen.

Een dijkdoorbraak

Blz. 9

Normaliter hebben amateurs slechts toestemming voor de uitzending van berichten, zonder zakelijke inhoud. Al het overige is taboe!

Voor de eerste maal in de geschiedenis van het Nederlandse radio-amateurisme wordt dit verbod – tijdelijk – opgeheven. Nu kunnen de amateurs pas goed aan de slag gaan!

Binnen enkele minuten heeft PAoGVB contact gemaakt met een tweetal amateurs in Zeeland en verzoekt om betrouwbare gegevens. Om ongeveer 15 uur melden de hoofdopzichters van de Rijkswaterstaat in de provincie de eerste bijzonderheden. De berichten, die ze doorgeven zijn somber. Zij doen het ergste vrezen.

Hoofdopzichter WIEBES uit Vlissingen meldt:

toestand in vlissingen ernstig stop op boulevard vier
gevaarlijke punten stop dijk eiland (gedeelte stad)
twee grote gaten stop sluisput volgestroomd

Hoofdopzichter VOORS uit Middelburg:

hebben dringend rijshout nodig voor stuwdam stop
hebben aanbieding gekregen uit meppel van zandzakken
stop heer meurman uit goes heeft dragline met twee
machinisten te beschikking stop binnen keersluisbrug
te vlissingen opdracht gegeven te sluiten waardoor
vlissingen wel en middelburg niet onder water stop
dijk van perkpolder aansluitende aan de copureweg
weggeslagen stop er komt veel water binnen stop
ponten van buffers losgeslagen stop reserve aanleg in
takt stop kade serlippe en oostwaterleiding
doorgebroken stop wordt steen gestort stop

blz. 10

Na overleg besluit men het zwaartepunt van Santpoort naar de Residentie te verleggen. Daar immers zijn de meeste regeringsbureaus, hoofdkwartieren van Leger, Marine en Luchtmacht, hoofdbesturen van PTT en Rode Kruis en de RVD gevestigd. Direct contact is daardoor gemakkelijker.

Al deze instanties doen een beroep op de radio-amateurs. Spoedig werkt dit radio-noodnet dan ook op volle toeren. Meer dan vijftig berichten – vele met uitgebreide inhoud – worden de eerst dag verwerkt.

Het aantal stations, dat bij het werk wordt ingeschakeld, groeit gestaag. Amateurs, die beschikken over draagbare apparatuur, vertrekken naar het rampgebied: naar plaatsen waar geen amateurs zijn gevestigd doch waarmee verbinding noodzakelijk is.

Een opmerkelijk feit doet zich voor: in de plaatsen waar amateurs per dukw, per hefschroefvliegtuig of te voet arriveren, blijkt hun aanwezigheid van kalmerende invloed op autoriteiten en bevolking te zijn. Het besef, dat het isolement is opgeheven, doet de ergste spanning verminderen. Men weet nu, dat onmiddellijke hulp kan worden ingeroepen, als het water blijft stijgen.
De macht van de radio....

Dukws doorkruisen in alle richtingen het overstroomde gebied. Water vormt voor dit amfibievoertuig geen beletsel.

DE HANDEN INEEN

Zoals hiervoor al even is aangestipt, is het de zendamateurs slechts onder strenge voorwaarden toegestaan met hun zenders in de lucht te komen. De Bijzondere Radiodienst van PTT (BRD) is de instantie, die belast is met toezicht op het radio-amateurisme. Het spreekt dan ook vanzelf, dat bij het noodverkeer de BRD een rol heeft gespeeld.

Dit blijkt al terstond zondag, de eerste dag, bij de pogingen om met Walcheren in verbinding te komen. Daarvoor mobiliseert de chef van de BRD 'zijn' radio-amateurs.

Later op de dag, na het verplaatsen van het centrale punt van Santpoort naar Den Haag, komt een taakverdeling tussen alle radiogebied bij het reddingswerk betrokkenen tot stand.

Nauwe samenwerking wordt ook geschapen met de 'Berichten Dienst' van de Regeringsvoorlichtingsdienst, (RVD) die hulp ontvangt van talrijke vrijwilligers. Hilversum I en II zijn bij uitstek geschikt om berichten en waarschuwingen om te roepen. Gehele groepen belanghebbenden zijn zo snel te bereiken. Belanghebbenden zijn zowel de getroffen en degenen, die tot helpen of redden toesnellen.

Door de omroepverenigingen en de radionieuwsdienst wordt die eerste dag een stroom van berichten via Hilversum I en II doorgegeven. 's Nachts blijft Hilversum I in de lucht en worden de berichten omgeroepen vanuit de studio van de Nederlandse Radio Unie in Den Haag, in het gebouw van de RVD.

Blz. 12

Een groot bezwaar van het gebruik van de omroepzenders is, dat slechts eenrichtingsverkeer mogelijk is. Bovendien moet er voor worden gewaakt, dat de uitgezonden berichten geen verwarring stichten. Daartoe wordt al het werk van de 'Berichtendienst" in de loop van maandag, 2 februari, op voorstel van de omroepverenigingen, geconcentreerd bij de Regeringsvoorlichtingsdienst in Den Haag.

Daar spreken omroepers van de omroepverenigingen in tien dagen bijna duizend berichten voor de microfoon uit....

Onafgebroken, dag en nacht, waren de radio-amateurs in touw. Hier zien wij op een nachtelijk uur PAoPN/A met zijn medewerkers bezig met het doorgeven van berichten

HIER IS DE HOOFDPOST IN DEN HAAG

Tijdens het gebruikelijke zondagmorgencontact van de Haagse 'gang' komt natuurlijk ook de storm ter sprake. Er is op dat ogenblik nog slechts weinig bekend over de gevolgen van het noodweer. Enkele dijkdoorbraken zijn wel gemeld, doch die schijnen vrij onbetekenend van omvang.

Toch doen deze overstromingsberichten een der amateurs opmerken: 'Als we in de 'States' woonden, zou nu waarschijnlijk onze hulp worden ingeroepen. 'Maar,' zo vervolgt hij met een ondertoon, die misschien enig spijt verraadt, 'dat is gelukkig in ons land niet nodig!'

En zie... reeds enige uren later wordt de hulp van deze zelfde amateur ingeroepen om verbinding te zoeken met Zeeland; welke opdracht snel wordt uitgevoerd. Kort daarop volgt de toestemming van de directeur-generaal van de PTT, waardoor de zendamateurs in actie kunnen komen.

Na reparatie van de stormschade aan zijn antenne, meldt PAoGVB zich om 13.30 uur met zijn krachtige zender in de ether en begint alle PA-stations in de getroffen gebieden op te roepen. Al direct is er contact met een aantal stations: PAoDK te Bergen op Zoom, PAoJLA te Raamsdonkveer, PAoLY te St. Jansteen, PAoOQ te Goes en PAoPN te Middelburg.

Er ontwikkelt zich een druk verkeer. GVB is daarom blij, wanneer om 14 uur PAoGER en PAoFT, die thuis op hun ontvangers GVB in actie hoorden komen, hem in de shack komen assisteren.

Voor alle zekerheid houdt PAoYG, ook in Den Haag, zich in zijn station gereed. Hij luistert op andere frequenties in de 80 m-band en geeft de berichten, welke GVB mist, omdat deze met een ander station bezig is, later aan hem door. YG doet dus dienst als 'stand by'.

Storingen veroorzaakt door elektrische toestellen, vooral stofzuigers, hinderen de ontvangst bij GVB. Als zijn assistent – PAoGER – van deur tot deur gaat om te vragen geen apparaten te gebruiken, voldoet ieder onmiddellijk aan dit verzoek. De medewerking van de omwonenden is voortreffelijk! Ook de radio-omroep verleent hierbij hulp, evenals de politie, die met een luidsprekerwagen een ronde maakt door de buurt, waar het station is gevestigd.

Hoe goed aan het verzoek gevolg wordt gegeven, blijkt wel als ruim een week na beëindiging van het noodverkeer nog een huismoeder komt informeren of ze nu weer haar stofzuiger kan gebruiken. Ze heeft zich al die tijd beholpen met stoffer en blik!

Ook in andere plaatsen hebben de amateurs dezelfde ervaringen. Iedereen begrijpt van stond af aan het belang van dit werk en wil niet de oorzaak zijn, dat het moeilijk verkregen contact door zijn schuld word verbroken.

In de middag waait de provisorisch herstellde antenne van GVB weer kapot. Dat betekent een moeilijk half uurtje – in loeiende storm – op het dak. GVB en FT knappen dit karweitje op; YG en PAoAD in Hilversum nemen zolang de dienst waar.

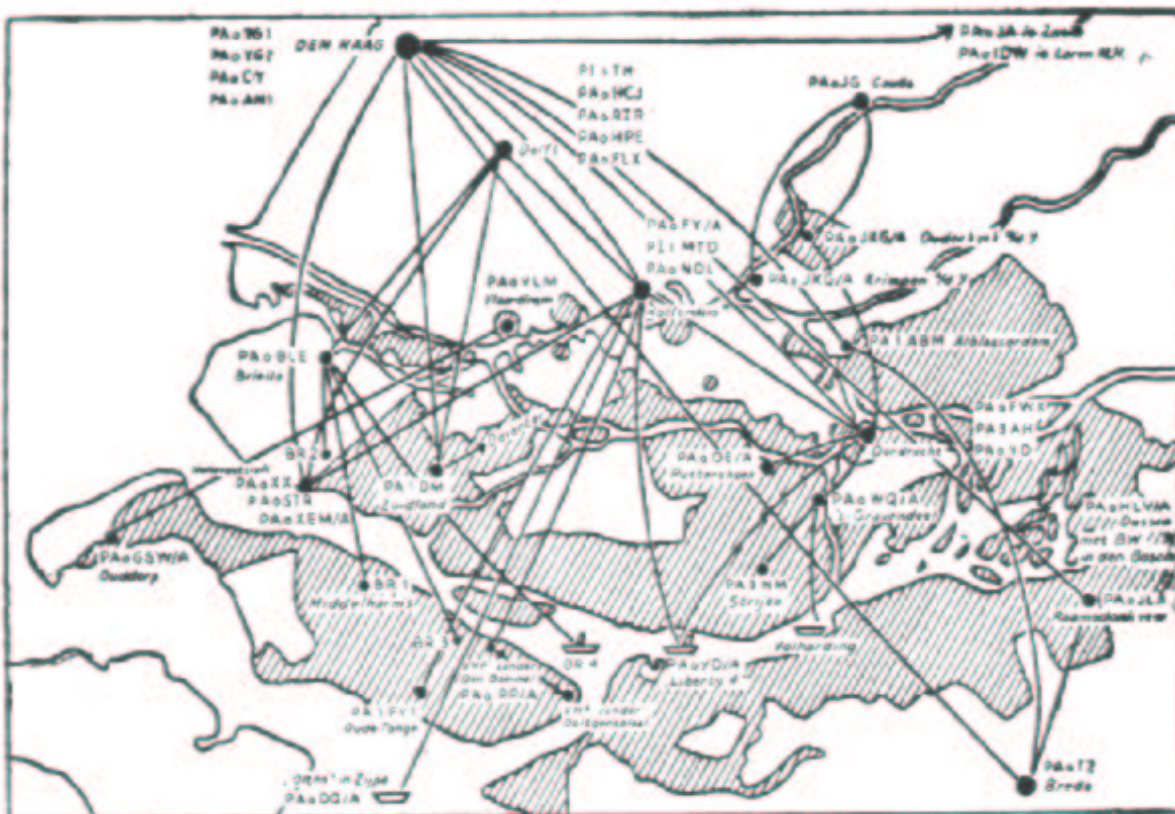
Dat AD in Hilversum woont lever geen enkel bezwaar op. Voor radio amateurs tellen geen afstanden.

Blz.15

Als GVB na de tweede reparatie weer in de lucht komt, presenteert zich na enige tijd een andere moeilijkheid, die andere amateurs ongetwijfeld ook hebben ondervonden. Door het langdurig gebruik van de zender loopt de temperatuur daarvan angstig hoog op!

De vele transformatoren en de zeventenveertig radiobuizen ontwikkelen tezamen een tropische hitte. GER weet een ventilator te pakken te krijgen en dankzij de verkoelende luchtstroom kan de temperatuur op een redelijk peil worden gehouden. Gedurende de 120 uur, dat het station voor het noodverkeer in dienst is, treed geen storing meer op!

Tot 's nachts drie uur die eerste Zondag werkt GVB onafgebroken door. Een indrukwekkende hoeveelheid berichten van vele stations uit het rampgebied worden per telefoon doorgegeven aan de betrokken instanties. In omgekeerde richting gaan berichten en aankondigingen over hulpverlening. Als een ieder tenslotte meent, dat de hulp van de amateurs verder niet meer nodig is, wordt het werk voor een welverdiende rust gestaakt.

Blz. 16

De volgende morgen, maandag 2 februari, melden GVB en YG zich dan ook niet. Hun wacht ander werk. De verbindingdienst van de mobiele colonne der Rode Kruisafdeling Den Haag, waarvan GVB en YG tezamen met PAoANI, PAoBL, PAoDA, PAoJHK, PAoNOL en PAoYQ, onder leiding van de chef van de BRD deel uit maken, heeft zich reeds 's zondags met complete uitrusting naar Rotterdam begeven.

Hier aan de rand van het noodgebied heeft de colonne voorlopig haar tenten opgeslagen. Daar melden GVB en YG zich 's maandags. Tijdens hun afwezigheid blijkt echter, dat er dringend behoefte blijft bestaan aan amateur-verbindingen. PAoAD in Hilversum en later PAoANI en PAoCY in Den Haag, elk in eigen station, nemen daarom het werk van de hoofdpst over. Maar 's avonds zijn GVB en YG, beiden weer van Den Haag uit, op kanaal 3700 present.

De dag daarop, Dinsdag 3 februari, heeft YG alleen de zorg voor de hoofdpst want GVB moet weer naar zijn werk in Amsterdam. Om 12 uur belt hij vandaar de BRD op om te horen hoe de toestand is. Zijn bijstand is hard nodig want de hulpverlening komt nu in volle gang.

Na thuiskomst neemt GVB het verkeer van YG over, nu als PA0YG2. De BRD besluit, om verwarring te voorkomen, dat de hoofdpst in Den Haag zal werken onder de namen YG1 en YG2 (PAoYG1 is :PAoYG; PAoYG2 is: PAoGVB).

Blz. 17

Doorlopend is op elk der stations een leiding gevende PTT-ambtenaar aanwezig om, wanneer nodig, hulp te verlenen. Zulke hulp is noodzakelijk daar buitenlandse amateurs niet op de hoogte zijn van het feit, dat kanaal 3700 in Nederland in gebruik is voor het noodverkeer.

De Omroep zorgt er voor, dat enige malen het verzoek wordt uitgezonden de frequenties tussen 3600 en 3725 kHz (80 m. band) vrij te laten.

Bovendien gaan telegrammen uit naar de amateur-organisaties in de omringende landen en wordt met succes een beroep gedaan op de militaire leiding van de NATO-landen.

De medewerking van de buitenlandse amateurs is voorbeeldig. Evenals in Nederland respecteert een ieder het officiële gebruik, dat van de toch al zo smalle amateur-band wordt gemaakt. En de buitenlander niet op de hoogte van wat zich hier afspeelt, verhuist op eerste verzoek onmiddellijk tot op veilige afstand. De band komt zodoende geheel vrij voor het noodverkeer en blijft dat zolang het nodig is!

YG1 en YG2 zijn om beurten en soms zelfs gelijktijdig in actie om de drukke berichtenwisseling vlot doorgang te doen vinden. Ze zorgen dat onafgebroken tenminste een der beide posten in de lucht is. Gen sinecure als men bedenkt, dat YG3 (GVB) overdag zijn normale werk in Amsterdam blijft vervullen en 's avonds en 's nachts achter de microfoon zit. Hij doet dit ruim een week lang, tot het noodnet wordt opgeheven!

Het is dan ook niet te verwonderen als hij eens in de trein van Amsterdam naar Den Haag in slaap valt om pas in Schiedam tot ontdekking te komen, dat hij zijn woonplaats is voorbijgereden.

Blz.18

Behalve de vermoeidheid spelen ook de 'condities' vele amateurs parten. Vooral gedurende de avonden en nachten in de maand februari 1953 zijn de condities vaak buitengewoon slecht. Het noodverkeer op kanaal 3700 ondervindt daarvan hinderlijke gevolgen.

Van bijzondere aard is de berichtenwisseling met de buitenlandse stations, hoofdzakelijk door YG1 en YG2 verzorgd.

I1NT, het station van het Italiaanse Rode Kruis in Turijn, zendt bericht dat goederen en hulp reeds onderweg zijn naar Nederland en verzoekt tevens het Nederlandse Rode Kruis in te lichten. In Turijn zorgt de Nederlandse consul Dr. A.C.HOLZ voor het uitspreken van de berichten in onze taal en voor het vertalen van de uit Nederland gezonden antwoorden.

Vele avonden lang – tot 19 februari – heeft men contact met I1NT.

Ook een Rode Kruisstation in Oslo heeft verbinding met een der beide YG-stations.

Onze Noorse vrienden bieden een aantal 'walkie-talkies' aan met bedienend personeel. Na verwittiging van het Hoofdbestuur van het Nederlandse Rode Kruis, kan YG2 dit aanbod met graagte accepteren. Reeds na enige dagen arriveren apparatuur en personeel.

Al zijn er natuurlijk taalmoeilijkheden, de Noren leveren een voortreffelijke bijdrage met hun Walkie Talkies.

STEMMEN UIT HET VERDRONKEN LAND

Hoe is de toestand inmiddels in het rampgebied? In de nacht van zaterdag op zondag, tijdens de vloed, extra hoog opgestuwd door de storm, breken op tientallen plaatsen de dijken en raast een stortvloed van water het Zeeuwse land binnen.

Toevalligerwijze wonen in dit deel van Nederland betrekkelijk weinig radio-amateurs. Maar deze kleine groep, voor zover niet verdreven door het water, gaat moedig aan het werk, als na de eerste verwarring blijkt, dat door het uitvallen van telefoon en telegraaf hun woonplaats van de buitenwereld is afgesloten.

Er doen zich al direct moeilijkheden voor: de noodzaak eerst gezin en huisraad in veiligheid te brengen, vernielde antennes, uitvallen van netspanning, soms beschadiging van zender of ontvanger door het water.

Ook zijn er amateurs, die toevallig in het rampgebied vertoeven; het weekend doorbrengend bij familie en dus ver van hun eigen zender, die ze nu zo goed zouden kunnen gebruiken! Dan zijn er nog enkele 'old-timers', die hun hobby hebben opgegeven – diep in hun hart echter toch nog altijd radio-amateur.

Zij allen begrijpen terstond, dat de tijd is gekomen hun liefhebberij in dienst te stellen van de gemeenschap. Dit volkomen in overeenstemming met de geest welke het amateurisme bezielt.

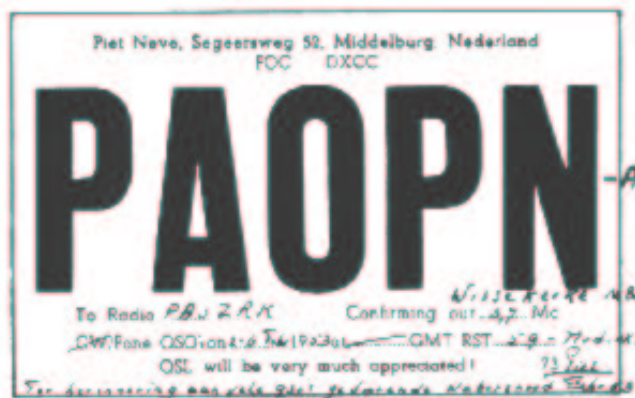

Het Middelburgse station PAoWZ, dat als eerst contact met Zierikzee maakte.

Blz. 21

In Middelburg komen twee amateurs Zondagmorgen in actie, PAoPN en PAoWZ. PN vertelt hierover:

'Om 7 uur ;'s morgens kwam de politie waarschuwen, dat de dijken bij Rammekens en Ritthem waren doorgebroken en dat we dus verstandig zouden doen om zo snel mogelijk de benedenverdieping te ontruimen. We brachten het meubilair naar boven en daar, zittend tussen opgestapelde tafels, stoelen en ander huisraad, schakelde ik de zender in. Met radiovrienden in Terneuzen en St. Jansteen wisselde ik gegevens uit over dijkdoorbraken. Om 12 uur 's middags was er een bespreking met de Commissaris van de Koningin in Zeeland op de Provinciale Griffie. De commissaris achtte een verbinding met Schouwen en Duiveland van het grootste belang. Elk contact ontbrak en men maakte zich ernstig ongerust.'

Aanvankelijk wordt besloten, dat PN naar Schouwen zal gaan. Omdat de politie-verbindingdienst echter mensen en materieel zal uitzenden, heeft van zijn diensten geen gebruik te worden gemaakt.

Blz.22

Uitvoerige berichten over de toestand in Vlissingen en Middelburg worden naar de Rijkswaterstaat in Den Haag verzonden.

Tot 's nachts 3 uur wordt de verbinding onderhouden met de hoofdpst in Den Haag. Dan sluit GVB om enige uren te rusten. In Middelburg blijven de ontvangers 'bijstaan'.

Gedurende de lange nachtelijke uren horen PN en WZ nu en dan een zwak signaal. Het is onmogelijk het gesproken woord te kunnen 'nemen'. Ze vermoeden echter, dat het een SOS-bericht van een zender in het getroffen gebied is. Maar wie zou het zijn en waar komt die stem vandaan?

Maandagmorgen eindelijk komt het gesproken woord duidelijker dor. De onbekende is er kennelijk in geslaagd zijn installatie te verbeteren. Het station blijkt in Zierikzee te staan, op Schouwen-Duiveland dus, waarover nog niets bekend is.

WZ schakelt zijn zender in en beantwoordt de oproep. Het zolang verbroken contact met Schouwen-Duiveland komt tot stand.

Even is er tijd voor triomfantelijke gedachten aan beide kanten... maar dan eisen de berichten alle aandacht.

DE RADIOPOST IN ZIERIKZEE

De geschiedenis van de radiopost in Zierikzee is een verhaal op zichzelf. TH-student KOOPMAN, een van de beide operators schrijft in zijn stationsrapport:

"Op Zaterdag, 31 Januari was ik op mijn motor voor een weekend naar mijn ouders gegaan, die een boerderij op 3 km afstand van Zierikzee bewonen. 's Nachts om ongeveer 3 uur werden we in onze slaap door het water overvallen. We moesten naar het dak vluchten. Met mijn zaklantaarn begon ik SOS te seinen. Zoals later bleek waren deze lichtsignalen door vele mensen gezien, doch die verkeerden zelf in nood en konden dus niet voor ons doen.

Met een roeibootje werden we zondagmiddag van het dak gehaald en naar Zierikzee gebracht. Na droge kleren te hebben aangetrokken, ging ik naar de radiowinkel van Weltevreden, waar P. HOSSFELT al bezig bleek met het bouwen van een primitieve zender.

Ook HOSSFELT was ternauwernood aan de dood ontsnapt. Zijn huis was reddeloos verloren. Gelukkig waren zijn vrouw en de kinderen in Eindhoven, daarover behoefde hij zich dus geen zorgen te maken. Aanvullend, waar de ander te kort schoot, knutselden we samen een noodzender in elkaar, een zender die een vakman de haren te bergen zou doen rijzen. Geen van beiden hadden we ooit een zender gebouwd of er mee gewerkt. Ettelijke moeilijkheden moesten wij overwinnen, daar lang niet alle onderdelen voorhanden waren. Improvisatie was dus vereist.

Te midden van onderdelen en gereedschappen in de werkplaats staat de primitieve zender PAoZRK.

Blz. 24

De spoel van de eindtrap werd op een fles met gedistilleerd water gewonden. Als modulator werd een geluidsversterker gebruikt. De voedingsspanningen werden verkregen uit een tweede versterker. Als afstemindicator diende een fietslampje.

Zondagnacht waren we eindelijk zover, dat de zender kon worden ingeschakeld. Vol spanning wachtten we of deze rariteitenverzameling zou werken; of we zouden worden gehoord; of er antwoord zou komen. Het duurde echter tot de volgende morgen voor we de ergste moeilijkheden onder de knie hadden."

De ontmoeting van HOSSFELT en KOOPMAN is niet zo verwonderlijk als het op het eerste gezicht lijkt want behalve een groot aantal slachtoffers en enorme verwoestingen hebben de overstromingen ook een absoluut isolement van het eiland tot gevolg. Geen enkele telefoon- of telegraafverbinding functioneert meer. Het is dus dringend noodzakelijk de buitenwereld op een of andere manier in te lichten over de noodtoestand in Zierikzee. En al weet men hier evenmin wat er elders in het land is gebeurd, de hoop leeft, dat anderen onmiddellijk te hulp zullen snellen bij het eerste bericht.

Het enige middel, dat nog overblijft om het verbroken contact te hertellen is een radiozender. Deze is echter niet voorhanden. Dan maar zelf geprobeerd er een te maken uit onderdelen, die alleen maar in een radiowinkel te vinden zijn.

Blz.26

PAoWZ in Middelburg heeft uren lang intens luisterend de pogingen van deze volhouders gevolgd. Als de verbinding tenslotte eenmaal bestaat, gaat alles verder van een leien dakje.

Nader hand wordt bekend, dat het station PAoZRK, de call, waaronder noodzender Zierikzee in de lucht is, tot in Engeland, Frankrijk, ja zelfs Italië is gehoord.

Naar aanleiding van de jobstijdingen uit Zierikzee vraagt het hoofd van het Rode Kruis in Zeeland of PN met z'n draagbare apparatuur meegaat om een hulpcolonne naar Schouwen–Duiveland te vergezellen.

Maar omdat de verbinding met ZRK goed voldoet, oordelen de twee amateurs het beter niet te gaan. Mogelijk kunnen zij ergens anders beter werk verrichten. Het station van WZ wordt overgebracht naar de Provinciale Griffie. Van daaruit onderhoudt hij het contact met Zierikzee en Den Haag.

PN gaat op verzoek van de opzichter van de Rijkswaterstaat naar Noord–Beveland, waarmede ook elke verbinding ontbreekt. Geassisteerd door twee van zijn vrienden steekt hij over van Veere naar Wissekerke. Daar blijft het groepje tot ver na de sluitingsdatum van 10 Februari.

Zender en ontvanger komen in de gemeentesecretarie te staan. Na enkele minuten is er verbinding met WZ in Middelburg. Een stroom van berichten breekt los.

Blz. 27

Rapporten omtrent de toestand van dijken en verzoeken om hulp worden verzonden:

aan het rode kruis middelburg

veearts vraagt materiaal voor slachting en keuring, alles is verloren voor noodlijdende bevolking dringend kleding en voedsel, vooral babyvoeding

aan ir. post in goes

onder water staan: leendert abraham, oost polder, catspolder, anna polder, oud-kortgene, frederikspolder, willemspolder, stadspolder, geersdijkpolder en westpolder. kortgene zwaar vernield.

aan 2e afdeling provinciale griffie middelburg

zondagochtend 3 uur dijkdoorbraak.
onrust-, grote-, kleine-, kuip-, anna- en frisopolder
volgelopen.

provinciale griffie middelburg

kamperland, wissekerke, colijnsplaat en kats veilig,
kortgene en geersdijk onder water en geëvacueerd.

burgemeester wissekerke

Ondanks de korte afstand is het werken uiterst moeilijk. De totale energie van de zender Wissekerke is slechts 5 W! Bovendien raakt de accubatterij door het langdurige gebruik snel uitgeput. Een particulier in Roosendaal is onmiddellijk bereid een laadinrichting ter beschikking te stellen. Van militaire zijde wordt medewerking toegezegd een apparaat per helikopter over te brengen. De weersomstandigheden vormen echter een beletsel voor dit transport. De verbinding dreigt daarom voor lange tijd te worden verbroken.

Blz.29

Onder geen beding mag dit gebeuren. Met hulp van het personeel van de secretarie te Wissekerke en het Bureau Herverkaveling in Middelburg wordt de grote zender en de ontvanger van PN met auto's uit de Zeeuwse hoofdstad gehaald. Tegelijk komt een radio-amateur uit Middelburg mee. Daardoor is een betere dienstverdeling mogelijk en kan er ook iets van nachtrust komen.

Wissekerke krijgt er, naast het werk met andere amateurs, een belangrijke taak bij:

Het vliegveld Valkenburg vraagt aan de hoofdpst in Den Haag opgave van amateur-stations in het rampgebied. De vliegtuigen kunnen door slecht zicht en buitengewoon moeilijke oriëntatie omdat praktisch het hele eiland onder water staat, de afwerpplaatsen meestal niet vinden.

In rechtstreeks contact met de vliegtuigen worden – van de grond af – de toestellen per radio naar de 'droppingsterreinen' gedirigeerd.

Dropping Ellewoutsdijk

Als de markering met witte parachutes op de grijze bodem niet opvallend genoeg is, zorgt WOB in Roosendaal na een kort QSO, dat opvallender gekleurde landingsstrippen door het Corps Commandotroepen naar Wissekerke worden verzonden.

Op 5 februari om 17.30 uur roept de KLM-Dakota PH-PBU het station PAoPN op omdat de bemanning Wissekerke, waar materiaal moet worden afgeworpen, niet kan vinden. Met radiohulp lukt het uitstekend: Om 18.10 uur seint PH-PBU: 'Hartelijk dank voor vlotte manier van werken en hulp bij moeilijk dropping.'

Blz.30

Niet altijd verlopen deze acties zo geslaagd!

Op 6 Februari wordt een oproep ontvangen van het vliegtuig PH-PCI, dat opdracht heeft bij Colijnsplaat materiaal te droppen. Ofschoon volgens afspraak uitsluitend bij Wissekerke mag worden gedropt en PN daarop nog wijst, komt de lading – waarschijnlijk door een misverstand – toch in Colijnsplaat terecht. Een groep nietsvermoedende dijkwerkers wordt hiervan haast de dupe als de lading zakken tussen hen terecht komt.

In vele amateur-stations hoort men Piet (PN) op dat moment foeteren: *!!!, dat is geen droppen, dat is bombarderen!!*

Op 9 februari arriveren de walkie-talkies van het Noorse Rode Kruis.

Aangezien de twee begeleidende Noren niet tevreden zijn met alleen het afleveren van dit radiomaterieel op het Haags hoofdkwartier, komen ze per helikopter mee naar Zeeland. De een naar Wissekerke, de ander naar Rilland-Bath. Ze krijgen een taak bij de herstel-werkzaamheden aan de dijken. ook hierbij verleent PN assistentie.

Op de onmogelijkste plaatsen weten de bekwame helikopterbestuurders te landen.

Blz. 31

Buiten deze drie stations zijn er nog vele elders in Zeeland aan het werk. Hun prestaties zijn zeker niet minder belangwekkend.

Ook in deze andere gebieden worden als het ware regionale netjes gevormd. Deze maken wel deel uit van het grote geheel maar hebben daarnaast een taak, die beperkt blijft tot een bepaalde streek.

Een dergelijk regionaal net verbindt bijvoorbeeld Middelburg met Schouwen–Duiveland, Noord–Beveland, Goes en met plaatsen in Noord–Brabant, juist aan de rand van het overstroomde gebied.

Veel posten van het Zeeuwse net bevinden zich op Schouwen, in het kleine droog gebleven duingebied langs de kust.

Als 's Maandags, voornamelijk door het werk van ZRK, bekend is geworden wat bij Zierikzee aan de hand is, komt van vele kanten hulp opdragen; ook zendamateurs met draagbare installaties verschijnen op het terrein van de ramp. Zelfs uit Leeuwarden komen ze!

Twee amateurs in de Friese hoofdstad (PAoCP en PAoIP) horen via de omroep dat er moeilijkheden zijn met de berichtgeving. Ze willen direct helpen maar de afstand tot het rampgebied is zo groot.

Een luistervriend stelt zijn auto ter beschikking. Ze gaan op weg. Het Rode Kruis in Leeuwarden zendt hen naar Hilversum. Daar aangekomen in het Raadhuis, waar een hulpverleningscommissie werkt, luidt de opdracht: melden op de Provinciale Griffie in Den Haag. Dus naar de Residentie. Op de Griffie vermoedt men, dat goed werk te verrichten valt op de Zuidhollandse eilanden. Voort dan maar weer naar de Bevrachtingscommissie in Rotterdam.

Blz.32

Na een gesprek met de Rijkshoofdinspecteur van het Verkeer in de Maasstad het advies: door naar de heer FRANKEN van het Ministerie van Binnenlandse Zaken in Dordrecht. Alles bij elkaar genomen al een goed eind in de richting. De heer FRANKEN wordt gevonden. Hij blijkt belast met de evacuatie van Schouwen–Duiveland en acht hulp in Zierikzee gewenst. Dinsdagochtend vervolgen de drie Friezen hun tocht, nu per schip. In de middag varen zij de haven van Zierikzee binnen.

Het Friese station PAoCP/A in Zierikzee.

'We voelden geen vermoeyenis na die grote reis,' schrijven ze in hun overzicht, want juist toen we de haven van Zierikzee binnenkwamen passeerde ons een boot van de marechaussee. Op de voorplecht stond H.K.J. Prinses Wilhelmina. Het voorbeeld van Onze Landsmoeder, die Haar jaren niet tellend, terstond troost was gaan brengen aan onze getroffen landgenoten, gebod ons vol te houden.'

...op de voorplecht stond H.K.H. Prinses Wilhelmina.

De zender wordt opgesteld in het kantoor van de N.V. Zeelandia. Aan de 35 m hoge schoorsteen van de fabriek komt de antenne te hangen. Nog geen kwartier na aankomst is er verbinding met YG, de hoofdpst.

Uit Dordrecht is gelukkig nog een vierde man meegekomen, zodat ze om beurten, met twee man, onafgebroken dienst kunnen doen. Meer dan vijftig telegrammen komen binnen en zesenvijftig worden verzonden. Ontelbaar zijn de korte informaties en aanwijzingen, nodig voor droppings door vliegtuigen.

Dank zij de door de radio uitgezonden verzoeken om hulp stroomt spoedig een armada van de meest uiteenlopende schepen naar Zierikzee.

Blz. 33

Met de PTT bestaat een goede samenwerking. Een speciale telefoonlijn wordt aangelegd van het radiostation naar de telefooncentrale. De berichten stroom kan men nu sneller verwerken.

Samenwerking vindt ook plaats met het schip 'Jacoba' en met de Militaire Verbindingsdienst.

Tegen het einde van hun verblijf in Zierikzee, vliegt de goede vriend, die hen naar Dordrecht bracht, met een benzine-aggregaat in een helikopter naar Haamstede.'

PAoMOT, die daar opereert, heeft namelijk moeilijkheden met de stroomvoorziening.'

Tot de sluitingsdatum werkt de 10 W zender PAoCP/A zonder enige storing. Dan is hun taak volbracht.

Met PAoMOT gaat het al net zo. Deze kapitein van de Stoottroepen uit Vught vervoegt zich maandag met zijn zender en ontvanger op de vliegbasis Gilze Reijen.

Hij biedt aan om ergens in het noodgebied met apparatuur te worden gedropt. Soldaat G. BURGER zal hem vergezellen. Helaas zijn de twee Engelse helikopters, die dit karweitje zullen opknappen, niet op tijd, zodat men pas dinsdagochtend kan vertrekken.

De helikopters landen op een omgeploegd veldje bij Haamstede. Het politie bureau in het dorpje wordt radiostation. De roepletters zijn PAoMOT/A.

Blz. 35

Donderdag komt Van Der ZWAART uit Purmerend MOT/A helpen als 'second operator'.

's Middags wordt op het plaatselijk PTT-kantoor een mobilfoonpost in werking gesteld, welke directe verbinding met Goes onderhoudt. Haamstede is uit zijn isolement verlost, zij het voorlopig alleen nog via de ether.

In de directe omgeving komen nog meer amateur-stations in actie.

De ergste drukte is op zondag 8 februari wel voorbij en MOT/A kan, wat het verkeer op kanaal 3700 betreft, rustig sluiten.

Dit betekent echter geenszins het einde van zijn werk in deze streek, want tot 16 Februari blijft zijn station in dienst. Nu echter uitsluitend deelnemend aan militair verkeer. Tegelijkertijd is hij bezig met herstel van verbroken telefoon-verbindingen.

De stroomvoorziening levert nogal moeilijkheden op.

Steeds wordt hij – juist op tijd – geholpen. Voortdurend krijgt hij nieuwe accu's, die echter stuk voor stuk spoedig zijn uitgeput, omdat ze te snel zijn geladen.

Bij zijn vertrek moet MOT, behalve zijn eigen accu waarmee hij in Haamstede aankwam, er ook nog zestien andere meesjouwen.

In Haamstede is een tijd lang nog een amateur-station in de lucht. Van de zeer actieve en onvermoeibare 'zwerver' PAoPQ/A. Hij begint des Zondags in Breda, waar hij bij zijn ouders vertoeft. De eerst standplaats die hij krijgt toegewezen is Rilland. Daar verzorgt hij tot maandagmorgen de berichtenwisseling met Bergen op Zoom. Dan nemen militairen zijn taak over.

Blz. 36

Via Bergen op Zoom vertrekt hij naar Steenberg en voor luisterdienst. Dinsdag helpt hij het station PAoJMB/A in Bergen op Zoom naar een betere opstellingsplaats verhuizen. Zelf gaat hij woensdagmorgen vroeg per helikopter naar Haamstede.

Na overleg met MOT/A, stalt PQ/A zijn installatie op in de vuurtoren aan de kust. 's Middags komt hij in de lucht. WZ in Middelburg heeft veel telegrammen voor hem, o.a. van de Rijkswaterstaat en van de Stichting Zeeland, die ook weer allemaal beantwoord moeten worden. Meestentijds wordt met telegrafie gewerkt omdat de kwaliteit van de zender voor telefonie slecht is. Vaak moeten de berichten via PN in Wissekerke worden verzonden.

Met enthousiasme kwijt PQ/A zich van de hem opgedragen taken. Groot is daarom zijn teleurstelling als hij het werk Woensdagavond door ziekte moet staken. Jammer, want zijn hulp kan vanwege de drukte slechts node worden gemist.

Een mobilfoon, die weldra in Haamstede arriveert, brengt uitkomst. In Burgh verschijnt bovendien PAoSX. Nu kan PQ/A – met een gerust hart – Vrijdags via Middelbrug, Breskens en Antwerpen de terugtocht naar Breda aanvaarden om uit te zien.

De mobilfoon, die in Haamstede uitkomst brengt

Blz. 37

Een enthousiaste, vooroorlogse amateur, PA0SX uit Amsterdam, meldt zich eveneens direct na de eerst oproep van de 'Berichtendienst'. Het is voor hem natuurlijk teleurstellend, dat pas op Woensdagmorgen 4 Februari de opdracht komt zich met Radio-Holland, op de Keizersgracht in de hoofdstad, in verbinding te stellen.

Met een 50 W zender en een ontvanger wordt ex-SX per auto naar het vliegveld Woensdrecht gebracht, omdat zijn plaats van bestemming – Schouwen – alleen per helikopter snel te bereiken is. Het kost nogal wat hoofdbrekens alle bagage in het toestelling te krijgen: het laadvermogen is slechts 300 kg. En vervoerd moet worden vier accu's tezamen 100 kg; zender en ontvanger, plus de uit Roosendaal meegekomen post voor het eiland, bij elkaar 125 kg; onze OM zelf, 115 kg. In totaal wordt dat 340 kg en daar moet ook nog een bestuurder bij! De lichtste piloot van de vliegbasis wordt uitgezocht en veertig minuten later staat de omvangrijke landing op het strand van Wester-Schouwen. Burgh wordt de standplaats, PA0SX/A de roepnaam. De eerste verbinding wordt met PN in Wissekerke gemaakt. En dan gaat het als op alle andere stations: onafgebroken in de weer. Geen minuut uit de kleren!

Op grote schaal brengen vliegtuigen en helikopters hulp aan de geïsoleerde dorpen. Vliegtuigen droppen rubberboten, voedsel en materialen; helikopters redden honderden mensen, maar brengen ook radioamateurs naar hun standplaats.

Blz. 38

Gelukkig komt donderdag hulp opdagen in de persoon van PAoXOG, uit Den Haag, na lange omzwervingen eindelijk op Schouwen aangekomen. Samen bemannen ze het station. XOG probeert nog de defect geraakte versterker te repareren, hetgeen echter niet wil lukken. De hardnekkige storing heeft tot gevolg, dat alleen maar met telegrafie kan worden gewerkt. Tenslotte verzoeken ze Radio-Holland in Amsterdam een monteur te sturen.

Deze arriveert vrijdagavond met een complete zender. PAoSX/A kan nu zowel op kanaal 3700 als op de 137 m scheepsgolf werken.

Dat doen ze dan ook terdege. Ook hier contact met vliegtuigen. SX/A maakt zich vooral verdienstelijk door het verstrekken van weerberichten, van belang voor droppings. Daarnaast bemant XOG met VAN DER ZWAART, van het station MOT/A, enkele uren per dag de verlaten radiopost Haamstede-Vuurtoren, PAoPQ/A.

De vuurtorenwachter heeft namelijk een aantal telegrammen te verzenden, bestemd voor de Directeur van het Loodswezen.

Zondag 8 Februari komt via Rotterdam het bericht, dat PAoSX/A kan worden gesloten.

De volgende dag vertrekken de twee operators met al hen bagage door een ware sneeuwjacht naar Burghsluis, van waar ze per evacuatie-schip naar Dordt varen.

Hun laatste berichten verzenden ze aan boord. Ze melden aan Dordrecht de komst van drie schepen met evacuées en verzoeken alles in gereedheid te brengen voor een goede ontvangst van deze slachtoffers.

Langs welke vreemde kronkelwegen sommige amateurs op hun plaats van bestemming komen, wordt treffend geïllustreerd door de omzwervingen van XOG.

Als lid van de Verbindingsdienst van het Haagse Rode Kruis gaat hij aanvankelijk, dinsdag 3 februari, mee naar Rotterdam. Daar krijgen hij en zijn metgezel GORTER, uit Delft, opdracht zich met radio-apparatuur aan boord van de 'Liberty IV' in te schepen, die in Zijpe vluchtelingen moet ophalen. Helaas krijgen ze pech met de zender. In Dordrecht roepen ze daarom de hulp in van PAoPWX, die prompt een oplossing weet: hij zorgt, dat PAoYD met een volledige radio-uitrusting plus de nodige accu's en een laadaggregaat met heteluchtmotor aan boord komt.

GORTER gaat terug naar Rotterdam; YD en XOG zetten de tocht voort. Het reisdoel is gewijzigd: de 'Liberty IV' gaat nu naar Zierikzee. XOG gaat hier van boord, om de zieke PAoPQ in de vuurtoren van Haamstede af te lossen.

Donderdagmorgen in alle vroegte wacht XOG kleumend op het landingsveldje bij Zierikzee op een helikopter, die hem naar Haamstede zal brengen. Het toestel blijkt van een klein type te zijn en de beide plaatsen zijn bezet door vlieger en waarnemer. XOG krijgt het weinig benijdenswaardige aanbod om – buitenop vastgebonden – mee te gaan! Hij wil niet weigeren en zo gaat hij omhoog. De ijskoude winterlucht in! Liggend op zijn buik, het hoofd in de windvang, een soort goudvissenkom.

Het fladderende einde van de veel te lange veiligheidsriem klets gevoelig op zijn dunne broek. Een vinnige tocht blaast zijn broekspijpen omhoog en een venijnige hagelbui striemt tegen zijn blote kuiten.

Op deze aller onbehaaglijkste wijze arriveert XOG, in Haamstede.

Blz.40

Midden in de grote watervlakte die Zuid-Beveland nu is, werkt nog een amateur-equipe. Hun pad gaat al evenmin over rozen.

Ze komen uit Amersfoort, deze PAoMJ en PAoPWS, en krijgen in Hilversum opdracht verbinding te zoeken met een zender die in 'Middelsend' op Goeree-Overflakkee zou zijn gedropt.

Later blijkt een vergissing te zijn begaan. Bedoeld werd: Melissant. Deze fout zal hen nog parten spelen! Met een auto gaan ze op weg naar Zeeland. In Utrecht voegt zich een mede-operator bij hen. Tot Rilland wil het met de reis wel lukken maar dan begint de misère.

Alles staat hier blank! Na veel gemodder en al 'liftende' komen ze woensdag laat op de avond aan in Krabbendijke. Op de zolder van het gemeentehuis, waar reeds een militaire radiopost is opgesteld, brengen de Amersfoorters hun zender en ontvanger in gereedheid. Zij slagen er niet in een verbinding te maken met deze kleine binnenantenne.

Enige uren later blijkt het toch nog mogelijk te 'werken'. Via PAoCP/A wordt aan de hoofdpst in Den Haag advies gevraagd. 'Wachten', luidt de opdracht. Maar daarvoor zijn ze niet naar het rampgebied gekomen!

Blz.41

In het nachtelijk duister trekken enkele leden van het team er op uit de situatie te verkennen en een betere opstellingsplaats te zoeken.

Uit Yerseke brengen ze twee slagtersjongens met transportfietsen mee.

Gezamenlijk vervoeren ze de gehele installatie langs het glibberige dijkpad naar Yerseke.

Dit moeilijke karwei vergt drie lange uren. Bij het krieken van de dag komt de groep MJ aan.

Deze nieuwe standplaats is veel gunstiger; het aangeboden verkeer wordt vlot verwerkt. Tegen de avond horen ze de zender Melissant. En nu is het raadsel van 'Middelsend' opgelost.

Alle voor Hilversum bestemde berichten uit Melissant worden doorgegeven.

Daarmee is aan de opdracht voldaan. Station MJ/A meldt zich af en aanvaardt de moeilijk weg terug naar Amersfoort.

HULP VAN DE VASTE WAL

Een geheel aparte rol in het noodnet spelen de stations aan de rand van het overstromde gebied. Zij zorgen, dat de berichten van de zwakke zenders op de Zeeuwse eilanden worden doorgegeven aan de hoofdpst YG in Den Haag of aan andere instanties. Al zijn ze beter gehuisvest dan de meeste posten op de ondergelopen eilanden, hun arbeid vergt niet minder inspanning en volharding.

Urenlang moeten ze onafgebroken luisteren naar oproepen, die bij de vaak slechte condities nauwelijks 'neembaar' zijn. Berichten worden opgenomen en na controle doorgegeven. Soms biedt de telefoon hierbij goede diensten. Maar lang niet allemaal beschikken ze over een aansluiting en dan moeten ze bij een buurman aankloppen. Niet te tellen is het aantal keren dat zij trap-op-trap-af gaan.

De XYL's – hun echtgenoten – kijken niet werkeloos toe. Als manlief geen second-operator heeft, hanteren zij de 'mike'. Is er wel hulp – en op enkele stations is deze zeer uitgebreid – dan sjouwen ze dag en nacht met eet- en drinkwaren. Vooral koffie, sterke koffie bij liters, om de slaap de baas te blijven.

RADIO PAoDK - NETHERLANDS Operator: M. Ph. DE KOSTER BERGEN OP ZOOM		2RZ/ZRK to RADIO HOODZENDER ZIERIKZEE	
PAoDK <i>Jan</i> ... testing Xmitter: <i>830-86-</i> <i>83-11 PA</i>	<div style="border: 2px solid black; padding: 10px; display: inline-block;"> PAoDK (old N-oAW) </div>		Your station received <i>2/2 03</i> at <i>0935</i> AT on <i>80</i> meter band ORK <i>6</i> OSA <i>5</i> OSB <i>-</i> MOD <i>60%</i> QRM <i>-</i> QRN <i>-</i>
Aerial: <i>1/2 A ZEPPE</i> Frequency: <i>5700</i> Kcs Receiver: <i>R107</i>			<i>Ter herinnering aan eerste contact met Zierikzee na de rampvloed op 1 Februari 1955</i>
DX transmitting: _____ receiving: _____		PSE QSL by CARD: _____	

Blz. 43

Het zuidelijkst gelegen station is PAoDK in Bergen op Zoom. Hij zit de eerste zondag al direct volop in het werk hoewel hij aanvankelijk – door het uitvallen van de netspanning – enige uren niet kan werken. Eerst geheel alleen, na 3 februari in goede kameraadschap met PAoUF uit Amersfoort, bedient hij deze belangrijkste schakel tussen de stations in Zeeland en de in allerijl in Brabant opgerichte bases voor hulpverlening aan de evacu e's. Zijn telefoonverbinding met de vliegbasis Woensdrecht is onmisbaar voor het vlot verloop der droppings in Zeeland.

Op praktisch dezelfde manier, werken de stations PAoTZ en PAoJMB in Breda.

Koptelefoon en microfoon zijn de schakels, die de amateurs thuis verbinden met hun makkers in het verdronken land. PAoTZ in zijn shack in Breda

TZ gealarmeerd door de rapporten van bevriende Zeeuwse amateurs is 's zondags ook al vroeg in de weer met zender en telefoon.

Aanvragen om radio-apparatuur, batterijen, omvormers, laadaggregaten, gaan naar de KMA of de vliegbasis Gilze, waar men over dit soort zaken beschikt. De berichten van PQ en PP uit Rilland-Bath geeft hij door. Een verzoek van de burgemeester van Alblasterdam komt door zijn bemiddeling terecht bij de commandant van de Genie in Utrecht. Van slapen is zo goed als geen sprake.

TZ schrijft: ' In de periode van 1 t/m 9 februari werd 176 uur gewerkt en slechts 28 uur rust genoten.'

Na aanvankelijk thuis in Breda te hebben gewerkt, vertrekt PAoJMB dinsdags naar Bergen op Zoom. Daar kan hij nog beter werk doen. Hij zorgt er voor, dat de schepen, die van dit centrum van activiteit uitvaren over de Zeeuwse stromen, van radio-installaties worden voorzien. Door zijn radiocontact met deze schepen kan men in Bergen op Zoom tijdig alles regelen voor het opvangen van vluchtelingen.

Blz. 44

Bij het zoeken naar een geschikte plaats voor zijn station in Bergen op Zoom moet JMB/A enige malen verhuizen. Om geen oproep onbeantwoord te laten, luistert hij met twee ontvangers op de beide frequenties in de 80 m-band, die door de Zeeuwse amateurs voor onderling verkeer worden gebruikt. De komst van PAoDG maakt het werk gemakkelijker.

Er wordt niet uitsluitend met amateur-stations gewerkt doch ook met militaire posten en de mobiele eenheid van de KLM, PH4A.

Een van deze militaire stations is WOB in Roosendaal. Hier werkt een sergeant van het Korps Commandotroepen, die onschatbare diensten bewijst bij het berichtenverkeer op kanaal 3700. WOB is Zondag 1 februari 's morgens om 08.30 uur al in de lucht. Hij luistert uit op de frequentie van het militaire net en in kanaal 3700 en mengt zich spoedig in de gesprekken. PAoDK in Bergen op Zoom geeft zijn berichten door aan de hoofdpst YG in Den Haag. Deze berichten zijn vaak verbijsterend van inhoud.

Op 2 februari komt uit Zierikzee via hem de tijding:

er zijn vele dijkdoorbraken stop vele mensen
verdrinken en vele verkeren in direct gevaar stop
geen gas geen elektriciteit geen voedsel stop
verzoeken per helikopter rubberboten af te werpen op
markt Zierikzee

Later uit dezelfde plaats:

dropping mislukt bij Zierikzee stop toestand in
brouwershaven Noordschouwen dreischor en speciaal
moriaanshoofd uiterst precair

Blz. 45

WOB kan Zierikzee gerust stellen met de mededeling dat spoedig hulp zal komen.

Dezelfde avond moet hij helaas doorgeven:

op brouwershoek op schouwen duiveland ontwikkelt zich een vreselijke noodtoestand stop kinderen drijven op planken en kisten rond de huizen stop wil alle bevoegde instanties in den haag waarschuwen opdat er maatregelen kunnen worden genomen

WOB Roosendaal doet wat hij kan. Dagen achtereen, onafgebroken, zonder enige hulp. Elke oproep beantwoordt hij onmiddellijk. Is het wonder dat zijn radiovrienden uit die dagen afvragen: 'Slaapt die sergeant nooit?'

Op 8 februari eindigt zijn taak als militair station. Hij krijgt van de militaire autoriteiten echter toestemming zijn werk op kanaal 3700 voort te zetten.

De Militaire Verbindingsdienst zorgt met walkie-talkies voor vele contacten.

REDDING DAAGT OP

De toestand op de Zuidhollandse eilanden is niet veel beter dan in Zeeland. Ook hier hetzelfde troosteloze beeld: dezelfde watervlakten, dezelfde verwoesting, dezelfde angst.

Maar ook: radio-amateurs, die hun zender inschakelen, hun koptelefoons opzetten, verbindingen maken en voorlopig niet aan slapen toekomen.

Dordrecht is door zijn vooruitgeschoven positie een uiterst geschikt centrum voor de hulpverlening. Om daarmee een begin te maken zijn radioverbindingen vereist. Die zijn er gelukkig.

PAoPWX – ondanks het feit, dat op 800 meter van zijn woning de Noorddijk het begeeft – meldt zich in de 80 m-band en ontvangt de oproep van GVB in Den Haag voor de stations in het noodgebied.

Met zijn vriend TRI, die hem is komen assisteren, vervult hij de vele opdrachten van de Haagse hoofdpst, die ononderbroken binnenkomen. Hun werk wordt nog belangrijker, wanneer steeds meer amateurs het noodgebied binnentrekken en met hun zender contact zoeken met Dordrecht.

Hellevoetsluis is nog zo'n bruggehoofd. Ook daar woont een radio-amateur: PAoSTR. Maar uitgerekend in dit fatale weekend logeert hij in Poortugaal. Het noodlot achtervolgt hem ook hier. De gehele polder stroomt onder. Geen schijn van kans om nog naar huis te komen.

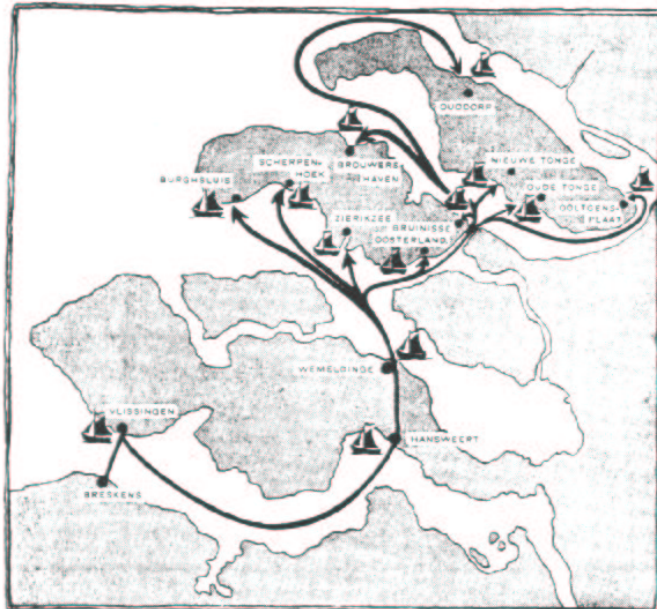
Toch krijgt Hellevoetsluis zijn radioverbinding. Een radiotechnicus ter plaatse, neemt STR's taak over. Deze man, die de hele nacht reeds heeft lopen sjouwen met keien en zakken zand voor het dichten van de dijken, hoort in de ochtenduren, dat Hellevoetsluis volkomen van de buitenwereld is afgesloten. Hij is de aangewezen persoon om uitkomst te brengen. Aangezien er geen zender is, komt bij hem de gedachte op er een te zoeken aan boord van de jachten, die in de haven liggen gemeerd. Inderdaad treft hij er een aan op de 'May be'. Nadat hij de installatie bedrijfsklaar heeft weten te maken gaan de eerste berichten over de noodtoestand in Hellevoetsluis op kanaal 3700 de ether in.

Van de hoofdpst in Den Haag verkrijgt hij toestemming om onder de call PAoXX, die zich maar voorlopig heeft aangemeten, uit te komen. XX is hierdoor een der eerste stations, die de autoriteiten in Den Haag een juist beeld verschaffen van de ernst van de toestand in dit gebied. Nimmer zal deze 'nood'-XX het ogenblik vergeten, waarop de Marine onderzeedienst meldt:

toestand in stellingdam uiterst critiek stop dijken op vele punten weggeslagen stop polder lopen vol stop hulp dringend geboden stop

Onmiddellijk zoekt hij contact met de vissersschepen in de haven van Stellingdam. Hij krijgt geen antwoord. Later wordt bekend, dat de vissers de aankondigde storm buitengaats hebben liggen afwachten.

Wie wel op XX's oproep reageren, zijn de Urker vissers in Breskens, die onversaagd in hun kotters van wal steken en op redding uitgaan.

Zo werkt XX door tot STR weer in Hellevoetsluis verschijnt. Hij beperkt zich dan tot het verkeer in de 137 m. band terwijl STR kanaal 3700 voor zijn rekening neemt.

Blz. 49

Wanneer de Marine een goede verbinding met Hellevoetsluis tot stand heeft gebracht en PTT een mobilfoonauto in het stadje stationeert, sluit XX op 6 februari zijn station.

STR werkt tot sluiting nauw samen de hoofdpst in Den Haag, met PAoHCJ in Delft en met PAoNOL en PI1MTD in Rotterdam. Hierbij wordt hij geassisteerd door PAoXEM/A uit Haarlem. Deze arriveert in Hellevoetsluis met een volledige uitrusting en twee operators, juist op het ogenblik dat STR's zender door storing verder nog slechts met geringe energie kan werken.

De PTT mobilfoon auto in Hellevoetsluis

Een vergeefse tocht naar het rampgebied maken PAoOE en PAoBT uit Amersfoort.

Ook is dat het geval met PAoAD uit Hilversum, die zich naar het vliegveld Valkenburg begeeft om gedropt te worden. Is gebrek aan organisatie hiervan de oorzaak? Neen, zeer zeker niet.

Maar op de plaatsen waarheen deze amateurs zich spoeden, zijn inmiddels andere zendstations gearriveerd, waardoor hun hulp overbodig is geworden. Teleurstellend zijn deze ervaringen stellig, anderzijds illustreren zij duidelijk op welke snelle wijze de hulp van alle kanten opdaagt.

Een vreemde eend in het amateursmilieu, maar daarom zeker niet minder hartelijk hierin opgenomen, is PA1DM. Dit station – een auto, bemand door personeel van de Deventerse brandweer – komt in Zuidland in actie.

Een uitgebreide telegrammenwisseling verzorgen zij van hieruit met CY in Den Haag en HCJ in Delft.

Wanneer militairen het werk overnemen, vertrekt de ploeg op 5 februari naar Puttershoek. Hier blijkt ook al een militair station aanwezig te zijn. Veel werk valt dus niet te verrichten. De brandweermannen gaan dan weer terug naar Deventer.

Blz. 50

De studenten uit Delft zijn strikt genomen evenmin radio-amateurs. Zij nemen met heel wat zenders aan het noodverkeer op kanaal 3700 deel en ontpoppen zich als goede operators. Daarbij komt, dat zij tot de eerste behoren, die hulp bieden. In de kabelfabriek in Alblasserdam wordt de zender PA1TH opgesteld. Al is de modulatie in het begin niet al te goed en hebben de studenten ook moeite om de meegebracht communicatie-ontvanger te leren gebruiken, toch verwerken ze heel wat berichten.

Wanneer blijkt, dat de call PA1TH aanleiding geeft tot verwarring, wordt na overleg met de BRD de roepnaam veranderd in PA1ABM.

Tot de opheffing van het noodnet blijven studenten in Alblasserdam onder deze naam in actie.

Nog een zender wordt door de technische Hogeschool uitgezonden. Deze komt in Brielle te staan, waar een grote groep studenten graafwerkzaamheden verricht.

PAoBLE, zoals dit station wordt gedoopt, onderhoudt in de eerste plaats de verbinding tussen de spitters en de 'basis' Delft.

De Delftenaren hebben ook nog vier mobiele radioposten gestuurd, die in de omgeving van Brielle opereren en hun berichten via BLE doorgeven.

Deze eenheden – BR1, BR2, BR3 en BR4 – werken van 4 t/m 7 februari in Middelharnis; ergens bij Hellevoetsluis; in de omgeving van Den Bommel en aan boord van een schip, varende op het Haringvliet en Volkerak.

Blz.51

Uit Eindhoven komt PAoPP met twee vrienden naar Zeeland. Na lange omzwervingen bereiken deze amateurs Zondagavond laat Rilland–Bath. Talrijk zijn de berichten, die zij doorgeven aan PAoDK, hun tegenstation in Bergen op Zoom. Nadat 's maandagsmorgens om 11 uur militairen de dienst hebben overgenomen, gaat de equipe PP naar de garnizoenscommandant in Bergen op Zoom voor een nieuwe opdracht. Zij moeten naar St. Philipsland om vandaar uit de verbinding te onderhouden met het militaire station in Steenberg en met de gedropte stations in deze omgeving.

De komst van een militaire radiowagen in St. Philipsland op 3 februari, 's nachts om 01 uur betekent ten tweeden male het einde van de dienst voor PP en zijn mannen.

Tijd voor rusten wordt hun echter niet gegund. Teruggekeerd in Eindhoven om te ravitailleren, ligt thuis de opdracht uit Den Haag te wachten: 'Onmiddellijk melden in Den Bommel op Goeree–Overflakke.'

Het buitenland, dat zo meeleeft, zendt materiaal in overvloed: het Amerikaanse leger in Duitsland zorgt o.a. voor rijdende radio–auto's

Blz.52

Eenvoudig is deze tocht niet want de route gaat via Rotterdam en Numansdorp. Het laatste deel met zelfs per vlet en dukw worden afgelegd.

Bij aankomst krijgen ze evenwel te hoeren, dat reeds een VHF-zender aanwezig is.

Toch stellen PP en zijn helpers de meegebracht apparatuur op. Ze zorgen voor het relayeren van telegrammen, afkomstig van de stations op Goeree en Schouwen-Duiveland, naar PAoNOL in Rotterdam.

Op 5 februari komt definitief een einde aan het rondtrekken.

Als een dankbare burgemeester vertelt, dat hun werk door een mobilfoon is overgenomen, vertrekken zij weer naar Eindhoven.

Ook in Arnhem spoedt zich een aantal amateurs naar het noodgebied. Eerst PAoWQ, die, hoewel in Dordt op de MTS, toevallig dit weekend bij zijn ouders in Arnhem doorbrengt.

De alarmerende berichten, die o.a. melden, dat ook Dordt zwaar getroffen is, doen hem besluiten daarheen te gaan. Hij komt maandag bij PAoPWX terecht en blijft om te assisteren.

Tegen middernacht ontvangen zij van de Centrale Post Hulpverlening bericht, dat de volgende morgen een konvooi naar de ondergelopen dorpen 's-Gravendeel en Strijen zal vertrekken. Gevraagd wordt te zorgen voor een radioploeg, die mee kan gaan.

Blz. 53

PWX geeft het verzoek door aan Den Haag en korte tijd later kan YG – de hoofdpst – melden, dat hulp op tijd aanwezig zal zijn. Bij aankomst blijkt het een groepje amateurs uit Arnhem te zijn.

Het team bestaat uit PAoWD met eigen apparatuur, PAoVS en PAoGMK en enige helpers van het Rode Kruis. Behalve de installaties van WD hebben ze bij zich: vier 19-set zenderontvangers, veldtelefoons en een 220 V benzine-aggregaat.

PAoWD blijft in Dordt achter om onder de naam PA3AH de verbinding met zijn stadsgenoten te onderhouden. Monteurs van Radio Holland helpen bij het oprichten van de antennes. Tussen dit station en dat van PWX wordt een veldtelefoonverbinding gelegd. Daardoor kunnen de berichten, bestemd voor kanaal 3700 snel worden doorgegeven. Woensdagmorgen vertrekken VS, WQ en GMK naar 's Gravendeel.

Blz. 54

De aanblik van het geteisterde dorp is verschrikkelijk.

WQ schrijft: " Tientallen huizen waren weggevaagd door het woedende water. Kadavers dreven rond tussen weggespoeld huisraad. Op de meeste plaatsen lag tenminste tien centimeter slik. De stank was afschuwelijk. Tot overmaat van ramp begon het ook nog te sneeuwen. Een ijzige wind blies over het troosteloze landschap.

Een schrille tegenstelling met het comfort bij PWX thuis!

Boven op de Dijk plaatsen wij een van onze '19 sets" om onmiddellijk contact te krijgen met PA3AH in Dordrecht.

Dit lukte.

Voor de tweede zender kregen we een plaatsje aangeboden op de lage zolder van een der weinig droog gebleven huizen. Tussen honderden flesjes en potjes, die het arsenaal van een dorpsarts vormen, moesten we ons maar zien te installeren. Er kon niet worden gestookt zodat de temperatuur beneden het vriespunt bleef.' Terwijl de anderen het lichtaggregaat op gang brachten, werkte onze zender PAoWQ/A met volle output".

Inmiddels meldt zich in Dordrecht nog een team. Deze vrijwilligers staan onder leiding van de heer HOEUFFT. Met hun '19 set' en een noodstroomapparaat met heteluchtmotor vertrekken ze woensdagavond naar Strijen en komen daar in de lucht als PA3NM. Hun berichten gaan via WQ/A naar Dordt.

Station PA3NM in Strijen

Blz. 55

Met 's Gravendeel als centrale post ontstaat een klein netje omdat ook de mobiele zender aan boord van het motorschip 'Volharding' met WQ/A contact zoekt.

Tot vrijdagmorgen blijft dit net in bedrijf. Dan heeft de PTT voorlopige telefoonverbindingen met Strijen en 's Gravendeel gereed.

Wel vertrekken de Arnhemmers nog naar Nieuwe-Sluis op Voorne-Putten maar daar blijkt geen hulp meer nodig te zijn zodat ze besluiten naar huis terug te gaan.

De Politie Verbindingsdienst stuurt personeel met mobilifoons tot diep in het noodgebied.

Een ander zeer belangrijk centrum van waaruit de hulp aan de getroffen gebieden wordt georganiseerd, is Rotterdam.

De verbindingdienst van de Mobiele Colonne van het Haagse Rode Kruis richt in deze stad een uitgebreid en goed functionerend noodnet in.

Op de hoogste tribune van het Feyenoord-station komt een radiopost evenals op het Plaatselijk Hoofdkwartier van het Rode Kruis aan de Parklaan en in het Ahoy-gebouw, dat aangewezen is als opvangcentrum voor de vluchtelingen. In het stadion worden bovendien de veldtelefoons en de centrale, waarover de groep beschikt, aangesloten, zodat de verschillende afdelingen goed onderling contact hebben. De communicatie tussen de verschillende Rode Kruisposten is dus onder alle omstandigheden gewaarborgd, ook al zou de Rotterdamse telefooncentrale uitvallen tengevolge van het nog steeds dreigende water.

Blz. 56

Een der leden van de mobiele colonne, PAoNOL, vestigt na overleg met de BRD in Den Haag, een hulpstation in het 30 m hoge Unilever-gebouw. De zwakke signalen uit Zeeland en de Zuidhollandse eilanden kunnen hier prima worden ontvangen.

De huisvesting van NOL en de andere leden van het Rode Kruisteam is voortreffelijk. En bovendien: in de shack staan tien! telefoons ter beschikking, terwijl de huiscentrale dag en nacht door telefonistes bezet blijft. Snel werken is op die manier mogelijk. Dat is ook zeker nodig want het station wordt door vele aangeroepen.

Een aantal vriendenamateurs komt op het station dienst doen. Behalve de Rotterdammers: PAoAQ, PAoCOH, PAoGJ, PAoHR, PAoKP, PAoKS doen dit ook: PAoBL, PAoCG, PAoFT, PAoGT en PAoXOG uit Den Haag.

Het drukke station PAoNOL te Rotterdam hoog in het Unilevergebouw.

Hun helpers in de stad zijn PAoCRX, PAoBER en PI1MTD (MTS – Rotterdam), die berichten per telefoon doorgeven.

Post NOL beperkt zich niet alleen tot het doorzenden van berichten maar zorgt er ook voor, dat defect geraakte zenders of ontvangers voor nieuwe worden verwisseld; rust bovendien schepen uit met zendinstallaties en bedienend personeel.

Zo verzeilt PAoDQ uit Wageningen op de 'Butania II', die vluchtelingen moet ophalen uit Bruinisse.

De actie van de 'Butania' slaagt uitstekend. Ze brengt achtenzeventig vrouwen en kinderen naar Rotterdam.

Blz. 57

PAoRZ uit Schiedam vaart op het motorschip 'Olten'. PTT heeft de radio-installatie voor dit schip verzorgd.

's Woensdags arriveert de 'Olten' in de vluchthaven Zijpe tegelijkertijd met hospitaalschip, 'de Rival'. Deze laatste heeft geen radio aan boord en daarom wordt afgesproken bij elkaar te blijven.

De artsen en verpleegsters van dit varende ziekenhuis gaan dagelijks met dukws aan de wal. De 'Olten' verzorgt voor hen de radiocommunicatie en dient tevens als nachtverblijf voor een groep dijkwerkers.

De zondag van de ramp vormt zich in Den Bosch een groepje amateurs, waarbij PAoHLV uit Amstelveen zich aansluit.

Ze rusten een 'radiowagen' uit en rijden daarmee naar het land van Heusden.

PAoBU fungeert als thuisstation.

Tussen Dussen en Nieuwendijk blijven PAoBV, PAoHLV en de heer DEKKER juist bij een schoolgebouw steken, dat door de plaatselijke autoriteiten als basis is gekozen. De gehele maandag verzorgen ze het berichtenverkeer.

's Middags gaat een lid van deze gemengde Bossche radioploeg met een meegebrachte walkie-talkie per roeiboort naar het geheel geïsoleerde Hank om van daaruit voor communicatie te zorgen.

's Avonds arriveren militairen in amfibie-voertuigen met veldtelefoons. De situatie verbetert hierdoor zodanig, dat de amateurs naar Den Bosch kunnen terugkeren.

Blz. 58

HLV is woensdag weer op zijn werk bij de KLM op Schiphol. Daar bereikt hem 's middags het verzoek met het hospitaalschip 'Gusto' uit Slikkerveer te vertrekken.

Om 17 uur werkt de zender. Aan boord is ook de 'first operator' van PI1MTD uit Rotterdam (MTS).

Van woensdagavond tot vrijdagavond varen ze op en neer tussen Zijpe, Brouwershaven, Oude Tonge, Middelharnis en Dordrecht.

De twee radiomensen zijn onafgebroken in de weer. In Dordrecht raakt de zender defect; de nieuwe, via NOL bij Radio Holland aangevraagd, komt keurig op tijd aan.

Vrijdagsavonds wordt het schip door de Koninklijke Marine overgenomen. Tot Zondagmorgen krijgen PI1MTD en HLV een geheel ander soort berichtendienst te verwerken.

Dan komt in Zierikzee Marinepersoneel voor aflossing aan boord.

Zondag, 1 februari, meldt de radio-omroep, dat de dijkwerkers bij Oudekerk a/d IJssel dringend behoefte hebben aan een radiopost.

Per auto gaan PAoRY, PAoJKG en PAoWWP – allen uit de omgeving van Utrecht – met de nodige radio-apparatuur naar de bedreigde plaats.

Een school wordt hun station. Via Gouda (PAoJG) bereiken hun verzoeken om mankracht en materiaal de officiële instanties. De resultaten van hun snelle actie zijn spoedig zichtbaar. Binnen vijf uur na aankomst is het gat gedicht en het gevaar bezworen.

In Krimpen a/d IJssel eenzelfde succes.

Tegen middernacht kunnen ze naar huis terugkeren.

Blz. 59

In de nacht van woensdag op donderdag worden ze weer opgeroepen. Nu heeft Rotterdam hen nodig.

Met een dukw trekken ze de overstroomde gebieden binnen, richting Goeree–Overflakkee. Tijdens de oversteek van Hellevoetsluis naar Middelharnis slaat de dukw lek. Hals over kop moet het vehikel worden verlaten – nog maar net op tijd slagen ze er in de lading in veiligheid te brengen.

JKG/A probeert NOL op de hoogte te stellen van de tegenslag. Zijn oproep wordt echter beantwoord door PAoXEM/A, 100 m verwijderd van hun onvrijwillige landingsplaats.

Dezelfde dag verschijnt een andere dukw, de 'Dorus Rijkers'. Voorzichtig geworden, nemen ze nu de pont naar Middelharnis en van daaruit gaan ze met de 'Dorus Rijkers' op eigen kracht via Nieuwe Tonge naar Bruinisse. Dat vereist weer een grote oversteek. Hoewel deze nieuwe dukw wel zeewaardig is, ver komen ze er ook niet mee: door een defect aan de stuurinrichting kan het amfibie–voertuig alleen maar in een cirkeltje varen. Teneinde raad weten ze een helikopter te charteren, die hen naar Bruinisse brengt. Daar blijkt echter al een andere zender aanwezig te zijn.

Per evacuatieschip gaan ze dan naar de bewoonde wereld terug.

JKG's commentaar is: *'Geen werk van enig belang gedaan. We kwamen overal te laat met de dukw. Maar beter te véél zenders dan één te weinig!'*

Blz. 60

PAoFY uit Den Haag is de zoveelste amateur die meetrokt met een expeditie uit Rotterdam.

Na vele hachelijke momenten op het onstuimige water met de vlet 'Neptunus', bereikt hij Oude Tonge. In het gemeentehuis is een militair detachement gelegd, dat met de omliggende plaatsen de communicatie onderhoudt.

PA1FY1, zoals hij zich nu noemt, krijgt een plaats in het huis van de kapper. De telegrammen van het militaire net, afkomstig uit Den Bommel, Achthuizen, Oude- en Nieuwe Tonge, Galatheesche Haven en Ooltgensplaat seint hij naar PAoFY/A, het station, dat hij voor zijn vertrek in Rotterdam heeft gevestigd.

Zweedse journalisten, die voor het Rode Kruis een verslag over de ramp maken, verzenden hun telegrammen via deze amateur-verbinding. Ook de burgemeesters uit de omgeving maken dankbaar gebruik van zijn zender. Wanneer een groot LSK-station enige dagen later in Oude Tonge komt werken, besluit FY naar huis terug te keren. Een Marine-officier, die hier met zijn helikopter is gestrand, zorgt voor een lift met een Amerikaanse machine naar Zierikzee. Daar zijn voldoende verbindingen met Rotterdam.

Twee Vlaardingse amateurs slagen er in een goede verbinding tussen hun stad en Ouddorp tot stand te brengen. Hiervoor moet PAoGSW het rampgebied in. Na veel moeite krijgt hij pas een dag later contact met PAoVLM, in Vlaardingen. Verzoeken om hulp, ijlen dan naar het noorden; toezeggingen, dat met alles haast wordt gemaakt gaan terug.

Blz. 61

Berichten voor Den Haag bestemd, bereiken de hoofdpst via PA0JA in Zwolle.

GSW/A krijgt, wanneer hij hierom vraagt, een benzine-aggregaat van de MTS in Rotterdam; VLM op zijn beurt, assistentie van PA0XKX en van enige politiemannen. Hoeveel waarde er wordt gehecht aan het werk dezer amateurs, blijkt, wanneer de burgemeesters van Vlaardingen en Ouddorp, bij de opheffing van het noodnet – op 10 februari – er op aandringen de verbinding te handhaven. Daardoor zijn GSW/A en VLM nog enige dagen in de lucht als alle andere station gesloten zijn.

'STEUNPILAREN' VAN DE HOOFDPOST

Onmogelijk zou de hoofdpst in Den Haag al het verkeer hebben kunnen verwerken, indien niet een aantal andere stations YG te hulp waren gekomen. In Den Haag is dit de altijd parate PAoCY, terzijde gestaan door PAoYF en de heren JANSEN en BLES.

Op dinsdag 3 februari, vangt CY een verzoek op van de burgemeester van Zierikzee, om schepen te zenden met voedsel, drinkwater, kaarsen en zaklantaarns. Hij alarmeert de Scheveningse vissers, die net zoals de Urkers laten zien dat ze ook nog wel wat anders kunnen dan alleen maar haring verschalken. De Scheveningers hebben al een aantal loggers uitgestuurd voor het redden van mensenlevens.

Nu rusten zij tien loggers uit met de gevraagde goederen: 20.000 kaarsen, 500 grote staaflantaarns, kleding, dekens en drinkwater, binnen enkele uren spontaan bijeengebracht door de bevolking.

En zo brengen ook zij uitkomst in het benarde Zierikzee.

Een tweede verzoek betreft het zenden van walkie-talkies, die voor het dijkherstel bij Zuidland onmisbaar zijn.

Deze komen er, afkomstig uit het militair depot in Delft en gebracht door een radiowagen. Sneller echter is de hulpverlening door PAoKOK in Den Haag, die ook de vraag naar deze handige apparaatjes heeft gehoord. In verrassend korte tijd komen zijn walkie-talkies te bestemder plaatse.

In Delft springen PAoHCJ, RTR, HPE en FLX de hoofdpост voortdurend bij omdat YG onmogelijk alle oproepen – en dat zijn er zeer vele – tegelijk kan beantwoorden.

Ook helpen de Delftenaren wanneer de grillige condities tijdens de nacht de stemmen uit het verdronken land in Den Haag onverstaanbaar maken en zij het bericht nog wel kunnen nemen.

Ze doen nog meer: Vliegtuigen, die anders hun dropping niet kunnen uitvoeren, vragen opgaven van de coördinaten der afwerpterreinen.

De hoofdpост weet hier wel raad mee en vraagt bij de Topografische Dienst de gegevens op. In recordtijd worden de waardevolle cijfers overgeseind.

Op grote afstand van YG, in Laren (NH), in Zwolle en in Raamsdonkveer staan PAoIDW, PAoJA en PAoJLA klaar om te helpen. Zij fungeren eveneens als relaisstation bij slechte condities, waarbij IDW en JA zich bovendien verdienstelijk maken met het opknappen van een speciaal karweitje: de band schoonhouden. Zij zijn de verkeersagenten van kanaal 3700!

Een van de 'verkeersagenten' van kanaal 3700, PAoJA te Zwolle in zijn shack

De andere 'verkeersagent' PA oIDW in zijn shack in Raamsdonkveer

Op hun waarschuwende stem verlaten argeloze buitenlandse ether-vrienden onmiddellijk de voor het noodverkeer gereserveerde band.

JLA uit Raamsdonkveer, waarmee dit boekje is begonnen, behoort hier aan het slot weer te worden vermeld. Hij immers is eveneens een der steunpilaren van de Haagse hoofdpst.

Blz. 65

Mag het werk van deze helpers van YG niet zo spectaculair zijn als dat van vele andere amateurs, hun waarde voor het berichtenverkeer op kanaal 3700 is er niet minder om. Het vormde een noodzakelijke aanvulling op het amateur noodnet.

Het vormde een noodzakelijke aanvulling op het amateur noodnet.

Voor deze in Nederland tot nog toe ongekende vorm van hulpverlening kon de waardering onmogelijk uitblijven.

EN DE WAARDERING KOMT...

Wanneer de eerste bijzonderheden over hetgeen zich op kanaal 3700 afspeelt bekend worden, bestaat daarvoor dadelijk grote belangstelling. De amateurs zelf worden hierdoor waarschijnlijk het meest verrast. Het ligt niet in hun aard de aandacht op hun liefhebberij te vestigen. Evenmin beschouwen ze hun aandeel in het hulpverleningswerk een opmerkelijke prestatie.

Radio, pers en televisie hebben echter te voldoen aan de wensen van het publiek.

In vele stations verschijnen verslaggevers om kopij voor hun krant.

Van officiële zijde toont men belangstelling voor het werk van de radio-amateurs.

De directeur-generaal van de PTT is een van de eersten die zich op de hoogte komen stellen van wat deze vaak 'lastige jongens' in die eerste weken van februari 1953 verrichten.

Enige uren brengt hij door op de Haagse hoofdpost – slechts luisterend – getroffen door de nood die uit de berichten spreekt.

De minister-president zegt in de Regeringsverklaring, afgelegd in de Tweede Kamer der Staten Generaal op dinsdag 3 februari, over de ramp o.a.: 'Ik zou willen zeggen in aansluiting op wat is opgemerkt over de toekomst van de radioverbindingen ten behoeve van de Bescherming Bevolking, dat de radio-amateurs ons zeer grote diensten hebben bewezen. Twintig posten zijn bezet geweest met veertig amateurs, gecoördineerd door de Bijzondere Radiodienst van de PTT.'

De Nederlandse Televisie Stichting wijdt een deel van haar programma op 17 februari aan de radioverbindingen tijdens de rampdagen:

Daartoe is een compleet station in de studio opgesteld. In een kort QSO met PAoIDW in Laren wordt de werking der door de amateurs gebruikte apparatuur gedemonstreerd.

Ook vertegenwoordigers van de politie-verbindingdienst en Regeringsvoorlichtingsdienst vertellen de kijkers over de samenwerking tussen de amateurs en de verschillende Diensten.

Tenslotte zendt de Wereldomroep Nederland op 20 Februari een reportage uit, speciaal gewijd aan kanaal 3700, teneinde de Nederlanders in den vreemde te laten mee beleven op welke wijze de zendamateurs aan het reddingswerk hebben deelgenomen.

DE STEMMEN OP KANAAL 3700 VERSTOMMEN

In de dagenlang roezemoezige radiokamer van het Haagse amateur-station PAoYG2 wordt het thans stil.

Het is dinsdag, 10 februari, 's nachts 01 uur. De condities zijn uitermate slecht op dit moment; geen doorkomen aan voor de meeste zenders.

Toch houden andere problemen dan het verkeer, dat zo moeilijk voortgang kan vinden, de bezetting van deze post bezig.

Men vraagt zich af of thans niet het ogenblik is gekomen, het amateur noodnet op te heffen omdat inmiddels al veel telefoon- en telegraafverbindingen in het rampgebied zijn hersteld. Bovendien gaat de vermoeidheid van allen, die bij het noodnet zijn betrokken, een hartig woordje meespreken.

Daartegenover staat het probleem of het wel verantwoord is het berichtenverkeer op kanaal 3700 nu te staken, want vooral voor spoedeisende telegrammen wordt nog steeds gebruik genaakt van de amateur-verbindingen.

Alle factoren overwegende, besluit de chef van de BRD, die – zoals in deze spannende dagen gebruikelijk – op dit nachtelijk uur op de hoofdpост aanwezig is, het noodnet op te heffen.

Dat houdt echter in, dat alle medewerkende stations zo snel mogelijk op de hoogte moeten worden gesteld. En dat met deze condities!

Blz.69

Wat onmogelijk schijnt, gebeurt echter. Het gordijn in de ether wordt opgetrokken: verkeer in alle richtingen kan plotseling weer doorgaan. Dan worden ze opgeroepen – al die makkers daar ver weg:

In Zierikzee en Wissekerke, in Middelburg, Haamstede en Goes, Burgh, Brielle, Hellevoetsluis, Rode Kruispost Rotterdam, de stations in Breda, Bergen op Zoom, Raamsdonkveer, Delft, Zwolle, Laren, Dordrecht en nog vele anderen.

Allen zijn present in deze nacht – de negende na de verschrikkelijke ramp. Tot ieder van hen richt de heer A.S.M. VAN SCHENDEL, Chef van de BRD zich met een persoonlijk woord en hij besluit met de dank over te brengen van de directeur–generaal van de PTT.

Voor het laatst neemt de dienstdoende operator van de hoofdpst de microfoon over:

'Thans vrienden zal dan voor de laatste maal in de ether klinken: Hier is PAoYG2, de hoofdpst in Den Haag voor radioverbindingen met de noodgebieden. PAoYG2 gaat nu definitief sluiten. Onze taak is volbracht. Nogmaals oprechte dank aan alle medewerkers. Goede Nacht! YG2 uit.'